

De klassieke partijen herpositioneren zich met het oog op de gunst van de weglopende kiezers. De socialisten willen de moslimkiezer terugwinnen door hun eerdere principiële verzet tegen de hoofddoek in te slikken. Het historische charter van Quaregnon is door een nieuw programma vervangen. Hoewel de politologen de partij een zwenking naar links aanbevelen, is dat nieuwe programma overeenkomstig de tijdsgeest juist veel wolliger. Een hipper vormgeving voor een flauwere inhoud.

Noteer dat de beginnende Werkliedenpartij bij directe democratie (beslissend referendum op volksinitiatief) zwoer. Punt 4 van haar politiek programma hield in: "Recht van volksinitiatief en referendum, in wetgevende, provinciale en gemeentelijke zaken." Dit programmapunt verdween echter spoedig achter de horizon en de partij zelf kreeg een spreekwoordelijk autoritaire structuur. Die bevelsstructuur was typisch voor een strijdp partij, en stemde overeen met de vertrouwde discipline van de fabriek. Ook het nieuwe programma van 2013 zegt niets over directe democratie.

De liberalen slikken hun pro-Vlaamse lijn uit Guy Verhofstadts Burgermanifesten in en proberen zo de oude kiezersbasis van de Partij voor Vrijheid en Vooruitgang terug te winnen, nu het Vlaamsgezinde deel van de kiezersbasis resoluut voor de Nieuw-Vlaamse Alliantie gekozen heeft. Ook Verhofstadts strijdpunt van de directe democratie is uit het zicht verdwenen. Beide engagementen waren spelereien, de oude PVV gaat na een intermezzo van twee decennia terug over tot de Belgische orde van de dag.

Christendemocratie

En de christendemocraten? Op één punt is er alvast niets veranderd: de partij van de bisschoppen blijft bevoogdend en wantrouwt de zeggenschap van het volk. Bij monde van ondermeer Jean-Luc Dehaene en Servais Verherstraeten heeft zij zich tegen de directe democratie uitgesproken, en in dit boek wordt het onderwerp zelfs niet aangeraakt.

Ander onderwerp dan maar: de staatsstructuur. Nu de blauwen, de roden en ook de groenen duidelijk tegen Vlaanderen, tegen verdere hervormingen van de staat en vóór België gekozen hebben, rest een confederaalgezinde CD&V (Christen-Democratisch en Vlaams) niets anders dan een verbond te sluiten met de echt flamingantische partijen. Of stoot ook deze partij haar Vlaams programma en haar Vlaamsgezinde flank af? De vorige voorzitter, Marianne Thyssen, gaf al uiting aan haar ergernis over te veel Vlaanderen, wat haar een historische verkiezingsnederlaag opleverde. Parlements lid Eric Van Rompuy, ooit heibelflamingant van dienst, is nu een gezworen vijand van de Vlaamse zaak. De huidige voorzitter, Wouter Beke, heeft al wel wat hatelijkheden gespuid tegen de N-VA, maar wij zouden hem het voordeel van de twijfel willen gunnen totdat hij zijn zienswijze duidelijk uiteengezet heeft.

En dat heeft hij nu gedaan. Er is een heus boek verschenen van Wouter Beke: *Het moedige midden. Voor het versterken van mensen* (Pelckmans, Kapellen 2013). Dat zijn partij daar niet eerder aan gedacht heeft: er is moed voor nodig om je tot het midden te bekennen. Eigenlijk is het een variant op “evenwicht”, de slagzin waarmee oud-voorzitter Herman Van Rompuy ooit de baan optrok. In een TV-debat met Frank Vandenbroucke vatte deze de aloude minachting van zijn strijdp partij voor deze tsjevenpraat samen met de opmerking: “Platliggen is wel de grootste vorm van evenwicht.”

Overigens hield de Europese voorzitter de *laudatio* op Bekes boekvoorstelling. Hij noemt zich conservatief, zeker in de ethische thema's. In een TV-debat met Bart De Wever sprak hij zich bv. uit tegen het homohuwelijk. Hij was wel voor een wettelijk erkend partnerschap maar wou daar niet de term “huwelijk” voor gebruiken. Hij was destijds ook één van de aanvankelijke tegenstanders van zwangerschapsafbreking, maar slikte bij wijze van “compromis” zijn bezwaren in.

Wouter Beke behoort tot de volgende generatie, voor wie het katholieke Vlaanderen nauwelijks nog een herinnering is. Hij zegt dus niet dat echtscheiding zonde is, maar haalt eigentijdse bezwaren aan: “De keuze voor duurzame relaties is voor de relaties zelf, maar ook voor de kinderen en voor een samenleving, aantoonbaar beter.” (p.72) Met dat soort benadering houdt hij inderdaad gelijke tred met de Vlaamse mentaliteitsontwikkeling.

De historische wortels van de christendemocratie krijgen niet zo veel aandacht, geen Jacques Maritain (*“humanisme intégral”*: een humanisme zonder eerbied voor de religieuze dimensie van de mens is geen echt humanisme) of Emmanuel Mounier hier, maar aan de christelijke traditie wordt wel beknopt lippendienst bewezen: “Onze christelijke traditie en cultuur is een

De moed erin houden

Written by Koenraad Elst
Wednesday, 17 July 2013 20:12 -

bron van onze waarden.” (p.21) Waarden die, zoals de vaders van de christendemocratie zeiden, ook door anderen in onze samenleving gedeeld worden. Zelf zou ik er in Duitsland weinig moeite mee hebben, mij tot de christendemocratie te bekennen. In België echter is de partij, en het denken van haar huidige voorzitter, aangetast door de ellende van de veel te lang durende communautaire problematiek. Ik verontschuldig mij dus bij voorbaat voor de harde kritiek op iemand die als leider van een christendemocratische partij mijn sympathie zou moeten wegdragen.

Moslimterrorisme

Wouter Beke trekt even van leer tegen de antichristelijke drijfverijen, bv. dat Sinterklaas verplicht wordt een mijter zonder kruis te dragen. De meeste ex-christenen in onze gesecculariseerde samenleving hebben geen moeite met tekenen van die christelijke erfenis. Voor hen mag de mevrouw achter het loket gerust een kruisje om de hals dragen. Oorzaak van de campagne tegen christelijke symbolen zijn niet meer de verdwijnende minderheid van papenvreters, wel degenen die de islam willen ontzien en dan maar de hoofddoek willen verwijderen door alle tekenen van godsdienst te verbieden; en de opkomende groep van onverdraagzame moslims. Aan hen wijdt Beke enkele bladzijden die in het blad van het Vlaams Belang niet zouden misstaan. Hij besluit voorspelbaar genoeg met een vrijblijvend pleidooi voor integratie, een beschaafde variant van de VB-slagzin: “Aanpassen of oprasseren.” Wel aandoenlijk hoe de pamperconsensus van twintig jaar geleden is omgeslagen, al is het nog taboe om die omslag en al zijn implicaties duidelijk toe te geven.

Elf september heeft Beke duidelijk aangegrepen, en hij haalt herhaaldelijk uit tegen de “moslimterroristen”. Helaas is dat steekvlampolitiek: moslimterrorisme is maar een symptoom van een dieperliggende ideologie, die intrinsiek vijandig staat tegenover de “waarden” die Beke bepleit. Hij trekt dan ook, samen met de EU en andere overheden, het verkeerde besluit: “Deze gebeurtenissen leidden tot een sterkere Europese aanpak van het veiligheidsbeleid.” (p.26) Zij hadden moeten leiden tot een betere ontleding van het islamprobleem, niet tot zijn vervangsel, namelijk meer ondemocratische veiligheidsmaatregelen. Over dit probleem, zoals over vele andere, raakt hij de pijnpunten wel even aan, maar ontwijkt hij de essentie, en in dit geval de schuldvraag.

Moedig middenveld?

Beke houdt verder een aardig pleidooi voor het “middenveld”. Mensen krijgen er eerstehandse ervaring met verantwoordelijkheid nemen. Ze moeten er rekening houden met anderen, wat een goede oefening heet in de onvolprezen kunst van het compromis. Zij voelen zich er verbonden met anderen die voor hetzelfde doel ijveren. Het middenveld is ook het terrein van het experiment, waar men wars van stroeve wettelijke beperkingen nieuwe ideeën en organisatievormen kan uitproberen. Want een probleem met democratische staten is dat de meerderheid er beslist, en de meerderheid is zelden te vinden voor experimenten en nieuwigheden; maar op de kleinere schaal van het middenveld is er meer mogelijk.

Als dat christendemocratie is, dan wil iedereen wel christendemocraat zijn. Reeds het kerstprogramma (1945) stelde dat de Christelijke Volkspartij open stond voor niet-christenen die haar waarden deelden; hoeveel te meer zou dit niet gelden in onze geseclariseerde tijd. Tal van N-VA-kiezers, zelfs niet alleen diegenen die van CD&V overgekomen zijn, zouden zich hierin kunnen vinden. Zo zijn “verbondenheid” en “verantwoordelijkheid” (als alternatief voor “rechten maar geen plichten”) klassiekers in een gemiddeld artikel van Bart De Wever. Welbeschouwd was het CD&V-N-VA-kartel een heel natuurlijk verbond.

Wat ontbreekt is de concrete invulling van deze mooie beginselen, de confrontatie met een aantal pijnpunten. Beke blijft heel vaag over het financieel Arco-schandaal, zijn middenveld in de praktijk, dat toch zeer veel van zijn kernkiezers getroffen heeft. Hij ziet er alleen een aanleiding in om nogmaals tegen klokkenluidster N-VA uit te vallen. Hij neemt ook uitdrukkelijk de verdediging op zich (voor één keer is hij dus wél duidelijk) van de typisch Belgische regeling dat de vakbonden de werkloosheidsuitkering betalen. Critici daarvan stellen zich op het principiële standpunt dat men deze middenveldorganisaties geen overheidstaak moet toevertrouwen. Beke daarentegen uit zich als anti-principieel en militant pragmatisch: via de vakbonden zou de uitbetaling veel goedkoper verlopen.

En dat is nu typisch voor de hele opstelling van Beke binnen het politieke landschap. Als eerste voorzitter van een partij die niet meer de natuurlijke nummer één in Vlaanderen is, valt hij qua electorale strategie terug op het argument van “dóen”, eender wat, eender welk resultaat van een compromis met de vijand, tegen de beginselen en beloften aan de kiezer. De vroegere christendemocraten sloten in de praktijk wel compromissen, maar deden hun kiezers ook zekere inhoudelijke beloften. Op communautair gebied bv. voerden ze hoofdzakelijk de wil van hun franstalige gesprekspartners uit, maar ze hielden hun Vlaamsgezinde kiespubliek te vriend

De moed erin houden

Written by Koenraad Elst
Wednesday, 17 July 2013 20:12 -

met symbolische gebaren, bijvoorbeeld door zich, tegen de anti-Vlaamse tijdsgeest in, om te dopen tot “Christen-Democratisch en Vlaams”; of door zich te bekennen tot het “confederalisme”. Nu is zelfs dat Vlaamsgezind geluidje er te veel aan: CD&V is de partij zonder beginselen, die alleen nog op haar “doen” (van andermans wil) teert. Zij is de vleesgeworden antipolitiek: geen keuzes maken, alleen andermans keuzes uitvoeren.

Beginselloosheid

De laatste vijftig jaar heeft de christendemocratie het politieke debat alleen maar ondergaan. Met uitzondering van de plaatsing van kernraketten in de jaren '80 (waar de CVP heel wat dissidenten in eigen rangen tot de orde riep) was de agenda die van links, de CVP pruttelde wat tegen, sloot dan een compromis om het gezicht een beetje te redden, maar gaf uiteindelijk toe. De historische bocht over abortus illustreerde de mechanismen van dit proces het scherpst. Vanuit het katholicisme was de partij historisch tegen zwangerschapsafbreking, maar door de secularisering was dit verzet afgekalfd en onzeker geworden. Het opkomende feminisme maakte daarentegen dat de meeste (of alleszins de toonaangevende) CVP-vrouwen eigenlijk vóór de legalisering van abortus waren. Zij konden dit nog niet openlijk tot partijstandpunt maken, maar saboteerden wel elke geloofwaardige tegenstand van de partij tegen de aanzwellende legaliseringsgolf. Het resultaat was de wettelijke toelating van de zwangerschapsafbreking.

Bedoeling was dat de Wouter Bekes van toen de verschillende segmenten van het kiespubliek wel een passende uitleg zouden geven om deze bocht goed te praten danwel om hen te verzekeren dat er welbeschouwd nooit een bocht was geweest. Koning Boudewijn vergalde echter het feestje: door de wet niet te tekenen, dwong hij de CVP-ministers om zelf hun handtekening onder de wet te zetten, hoewel ze de façade van verzet nog even hadden willen volhouden.

Misschien was de abortusbocht wel gerechtvaardigd, misschien was een historische herziening van deze hoeksteen van het christendemocratisch programma wel aan de orde; maar dan is het nooit met zoveel woorden gezegd. Men keek zo snel en zo hard mogelijk weg van deze weinig glorieuze episode. Er hangt iets van slecht geweten over deze toegeving, zoals in mindere mate over vele andere tsjevenstreken. Deze traditie van eeuwig toegeven op de beginselen heeft Wouter Beke geërfd, maar in plaats van zich ervoor te generen, heeft hij ze nu nog fier

geradicaliseerd. Naar een aloud beeld van de stereotiepe CVP'er had zijn boek moeten heten: *Mossel in het midden*

N-VA

De voornaamste publicitaire reden waarom de traditionele partijen nu per se aan herbronning op hun eigen programma doen, is omdat zij, op aanraden van hun reclamejongens, weg willen van de aandachtsfocus op de N-VA. Zij eisen de aandacht op voor hun eigen programma. Tot nu toe is dat beleid niet geslaagd.

De OVLD-zwenking naar een moratorium op communautaire thema's (weliswaar in de war gestuurd door de bij uitstek communautaire eis om de bij uitstek Belgische grendels af te schaffen) vestigt door contrast juist de aandacht op de partij die hiermee gevisieerd wordt. De SP.a heeft met zijn nieuwe programma geen potten gebroken. Alleen de hoofddoekenbocht heeft wat moslimkiezers met de partij verzoend maar heeft ook traditionele kiezers van de partij vervreemd.

Bij CD&V vallen de venijnige aanvallen op de ex-kartelpartner N-VA op, iets omfloerster ook nog in dit boek. De N-VA wordt zo min mogelijk genoemd, maar voor wie de debatten volgt is onmiskenbaar dat de auteur zich tegen N-VA-thema's afzet. De lof aan het compromis van zowel de laudator als de auteur is duidelijk tegen de N-VA en haar vermeend scherpslijperij gericht. Bekes verwijt dat de grootste partij "verantwoordelijkheid" moet nemen, en dus naar CD&V-voorbeeld oneerbare "compromissen" met de Franstalige partijen moet slikken, verdonkeremaant de beslissende bezwaren van de N-VA tegen zulke regeringsvorming: het is kiezersbedrog, en het geeft geen rekenschap van de fundamenteel ondemocratische constructie van het huidige België. De N-VA heeft wel degelijk haar verantwoordelijkheid opgenomen, ze is regeringsonderhandelingen begonnen, maar de voorwaarden die de Franstalige partijen stelden, waren gewoon onaanvaardbaar. Voor de beginselloze maar regeringsgeile Wouter Beke waren ze wel aanvaardbaar. "Verantwoordelijkheid" is onder zijn handen een codeterm geworden voor beginselloosheid.

De moed erin houden

Written by Koenraad Elst
Wednesday, 17 July 2013 20:12 -

Steeds weer dezelfde zwakte is dat Beke wel goede voornemens maakt maar dat de Belgische staatsstructuur hem de uitvoering daarvan belet. Beke zegt bv. dat de loonhandicap moet verminderen; maar hij zegt er niet bij dat dit een “compromis” met de PS vergt en dus onmogelijk is zolang deze partij niet zelf van standpunt verandert. De Vlaamse wil om de economie te saneren botst met de Belgische staatsstructuur. Zich op de economie toeleggen, ongehinderd door communautaire “obsessies”, is gewoon onmogelijk. Wie het communautaire dossier niet wil saneren, zal nooit de economische problemen oplossen.

De SP.a heeft niet zo veel kiezers aan de N-VA verloren, CD&V des te meer. Dat zijn doorsnee-Vlamingen die van kleinsaf met de christelijke zuil vertrouwd zijn, maar die het centrumrechts beleid willen waarmee links de partij CD&V graag vereenzelvigd, maar dat die partij hen uiteindelijk niet geeft. Mijn vader zaliger bekritiseerde de CVP om haar regelmatige uitverkoop aan (of zogeheten “compromis met”) de Parti Socialiste, maar stemde op verkiezingsdag toch weer trouw op diezelfde CVP; zulke trouwe kiezers maken ze echter niet meer. De burger van vandaag haalt elders wat hij van CD&V niet krijgt.

Het begrip “moed”

Met dit boek zal Wouter Beke geen kiezers terugwinnen. Maar waarom zou hij ook? Dz gemeenteraadsverkiezingen van 2012 kostten CD&V verschillende grote steden (meest spectaculair Kortrijk) en bezorgde de N-VA een grote overwinning; toch verklaarde Beke dat zijn partij de morele winnaar was. Nog zo’n nederlaag en Beke bereikt de hemel. De moed erin houden, daar is hij goed in.

In de titel van dit boek is het woord “moed” echter volkomen misplaatst. Beke verdedigt hier de standpunten van het paleis en de media. Het hele bestel staat aan zijn kant. De vijanden van België zijn zijn eigen vijanden. Er is volstrekt geen moed voor nodig om zijn standpunt in te nemen, gewoon met de stroom meezwemmen.

Het woord “moed” wordt tegenwoordig veel misbruikt. Het woord “braaf” betekende oorspronkelijk “moedig” maar door misbruik bij kinderen die gehoorzaamheid moest aangepraat worden, kreeg het zijn huidige betekenis (overigens een zeer toepasselijke voor de gemiddelde

De moed erin houden

Written by Koenraad Elst

Wednesday, 17 July 2013 20:12 -

CD&V-stemmer). Omdat dit woord nu zo braafjes is gaan klinken, gebruikte mijn broer ter aanmaning van zijn kinderen het woord “flink”: gehoorzaam zijn was “flink” zijn. Als dat gebruik aanslaat, zal ook het woord “flink” spoedig zijn moedige lading verliezen.

De belgicistische actiegroep B-plus reikt jaarlijks een “prijs voor de politieke moed” uit, namelijk aan mensen die lekker in de kaas van het systeem zitten en de oppositie “durven” aanvallen. Dit jaar waren de laureaten Charles Michel en Daniël Termont. In het eerste geval was er wel sprake van “moed”, hoewel anders dan bedoeld: Michel trotseert de etnische meerderheid in dit land en behartigt trouw de belangen van zijn eigen etnische minderheid. Daarbij hanteert hij de Belgische federale staat cynisch als een louter instrument voor Waalse belangenbehartiging, een zaak die hij zal blijven dienen ook wanneer de Belgische constructie wegvalt (het fameuze plan-B). Termont daarentegen is alleen “braaf” in de zin van: gehoorzaam. Met de Belgische goedkeuring als vervangsel voor de eeuwige zaligheid van weleer dient hij trouw de belangen van België tegen de in de minderheid gestelde Vlamingen.

Nu, de kiezers laten zich weinig gelegen aan de peppraatjes van belgicisten zoals B-plus en Beke. Voor hen hoeft het midden niet “moedig” te zijn. Velen van hen zouden met overtuiging een partij kiezen die het midden belichaamt. Alleen, de Belgische CD&V kan niet die partij zijn. Dat heeft Wouter Beke met dit boek nogmaals bewezen.

(Klein Pierke, juni 2013)